

Jaarstukken Prolander 2021

Jaarverslag en jaarrekening over het boekjaar 2021

7 maart 2022 | versie accountant 4 | auteurs: Jan Bosker, Jan van Erp en Lucas Loopers

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Jaarstukken Prolander 2021

Jaarverslag en jaarrekening over het boekjaar 2021

Opdrachtgever	Prolander
Naam contactpersoon	Jan Bosker
Telefoon contactpersoon	0592-365056
E-mail contactpersoon	j.bosker@prolander.nl
Postbus contactpersoon	50040, 9400 LA Assen
Auteurs	Jan Bosker, Jan van Erp en Lucas Loopers

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

0592-365000 • info@prolander.nl • www.prolander.nl

Foto op de cover: Drentsche Aa

Aanbiedingsbrief

Voor u liggen de jaarstukken 2021 van Prolander. In 2021 hebben we weer hard gewerkt aan vele tientallen uitvoeringsprojecten in Drenthe en Groningen. Met die projecten brengen we de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Groningen en Drenthe dichterbij. We doen dat samen met gebruikers, bewoners, belangenorganisaties en overheden.

Het hele jaar 2021 hebben we in ons werk en privé te maken gehad met de coronapandemie. Het werk ging aangepast door, want “thuis tenzij” was steeds het motto. In de zomerperiode werden de teugels wat gevierd waardoor we bijvoorbeeld een gezamenlijke Prolandermiddag konden organiseren, die in het teken van ons eerste Lustrum stond. De viering van ons Lustrum “Liefde voor het Landschap”, was aanvankelijk uitgesteld vanwege corona maar is uiteindelijk toch gedeeltelijk online gevierd. Drie goedbezochte thematische webinars in juni en een live Talkshow in november, aangevuld met een gebiedengids waarin we de gebieden in de etalage hebben gezet.

Toch voerden restricties in 2021 de boventoon. Verbinding houden met elkaar en met onze omgeving bleef daardoor een uitdaging. Het zorgde ervoor dat we nóg handiger werden in digitaal werken, zowel voor ‘kantoorwerk’ als voor bijvoorbeeld bewonersbijeenkomsten en schetssessies. De maatregelen in de privésfeer hadden ook impact voor onze medewerkers: kinderen thuis, ziekte en soms erger in de eigen kring, beperkte mogelijkheden om ontspanning te zoeken op de gewenste vakantiebestemming. Per saldo is buiten toch goed gepresteerd, en zijn veel mooie zaken gerealiseerd. Ook de bedrijfsvoering is nog steeds op orde, zoals in de Jaarrekening 2021 valt te lezen. Ook zijn met bijvoorbeeld SharePoint grote stappen gezet en waren eind 2021 alle projecten ‘over’ naar de nieuwe digitale werkomgeving.

Over het jaar 2021 hebben we een nadelig resultaat geboekt van € 32.100, dat betekent een nadeel van € 70.600 t.o.v. de begroting. Belangrijk hierbij zijn de afspraken over de uitvoering van het Programma Natuur met de provincie Drenthe die halverwege 2021 zijn gemaakt. We gaan daar hieronder nader op in.

Ten aanzien van de begrote kosten en baten is aangenomen dat deze voor de tweede helft van het jaar zouden gelden. Echter de werkelijke kosten zijn pas in met name het laatste kwartaal gerealiseerd omdat de werving pas vanaf september gestart is. Als gevolg hiervan zijn de loonkosten € 570.000 lager uitgevallen.

De materiële kosten zijn door diverse factoren per saldo € 193.000 lager uitgevallen dan begroot.

De lagere kosten voor Programma Natuur en versnelling PPO Drenthe vertalen zich eveneens in een lagere bijdrage voor de aanvullende opdrachten (€ 554.000).

Tot slot heeft de vorming van een voorziening voor het gespaarde IKB verlof ultimo 2021 ten laste van de Loonkosten (€ 241.000) ervoor gezorgd dat het resultaat nadelig is uitgekomen.

De basis voor de uitvoering van onze integrale gebiedsprocessen, is het creëren van draagvlak en het leggen van verbindingen. Om de vertaalslag van beleid naar uitvoering te maken, maken wij samen met betrokkenen plannen. Het samenspel met burgers, boeren, natuur- en milieuorganisaties, waterschappen en gemeenten zorgt voor gedragen plannen. Partijen krijgen tijdens het (schets)proces zicht voor elkaars belangen en wensen en zoeken samen naar het beste plan. Vanwege de vele verschillende invalshoeken is deze werkwijze essentieel voor het

realiseren van de afgesproken prestaties zoals die jaarlijks in de Provinciale Prestatie-overeenkomsten (PPO's) worden vastgelegd.

Ook het nieuwe Programma Natuur speelde in 2021 een grote rol. Na een aanloop die al medio 2020 begon, werd in de eerste helft van 2021 helder op welke wijze in Drenthe het Programma Natuur wordt geïmplementeerd. Daarbinnen is voor Prolander een grote rol weggelegd, met name in de uitvoering 'buiten', waar de verbinding is gezocht met de staande gebiedsprocessen. Daarnaast is Prolander betrokken bij de monitoring van de terreinbeheerders die hun deel oppakken, met name binnen hun terreinen. Het zorgde voor veel extra werk, eerst al om de opdracht in samenwerking met de provincie Drenthe vorm te geven en intern te organiseren. Dat leidde kort vóór de zomer tot formele opdrachtverstrekking. Vervolgens is direct na de zomer de werving van de extra medewerkers gestart en werden de eerste acties 'buiten' opgepakt.

De verantwoording over de voortgang van onze projecten en processen vindt plaats via de beleidsprogramma's van de provincies, respectievelijk Natuurlijk Platteland en Landelijk Gebied. De extra opdracht Programma Natuur Drenthe en diverse nieuwe extra opdrachten in Groningen, zoals Toukomst en Agroprogramma, zijn in de verantwoording aan de provincies opgenomen. In dit document is het goed om enkele mooie resultaten te noemen die we het afgelopen jaar hebben bereikt. Direct springt dan Zuidelijk Westerkwartier in het oog, waar we 'volle bak' in de uitvoering zijn in de waterbergingsgebieden De Drie Polders en Polder De Dijken-Bakkerom. Dat heeft ertoe geleid dat nog in 2021 een groot bergingsgebied klaar lag om in geval van dreigende wateroverlast te worden ingezet. Vanaf de A7 is bij Westerbroek en Borgmeren de Ecologische Verbindingszone goed zichtbaar die in samenwerking met vele partijen is gerealiseerd. In Drenthe is de uitvoering van het inrichtingsplan Verlengde Middenraai (Mantingerzand) gestart en draaien in het Bargerveen de kranen in bijvoorbeeld het Schoonebeekerveld en bij Koelveen. Buiten niet zichtbaar zijn de grote stappen bij het doen van onderzoeken en systeemanalyses en vervolgens maken van plannen samen met alle betrokken partijen. Ook onze succesvolle grond-deals in beide provincies als het gaat om aankopen ter plekke en voor ruilgrond zijn onzichtbaar maar essentieel om later in de tijd tot inrichtingsplannen en NNN-realiseren te komen. Tot slot verdient een nieuw record vermelding: de grens van 2.000 ha per jaar is in 2021 gepasseerd bij kavelruilen ter verbetering van de landbouwstructuur.

Samenvattend kunnen we terugkijken op een succesvol jaar, waarin veel is bereikt in de uitvoering van het programma en de ontwikkeling van onze organisatie. Corona, Lustrum en Programma Natuur hebben – elk heel verschillend – grote impact gehad op Prolander in 2021. Maar we zijn er weer in geslaagd goed in contact te blijven met de buitenwereld en met elkaar. Op dit moment lijkt de pandemie zich naar een 'rustig' stadium te ontwikkelen en zullen we in 2022 leren omgaan met een virus wat blijft. Inhoudelijk zijn transities in het landelijk gebied op komst voor onder andere stikstof, klimaat en landbouw, en ligt er daarmee werk voor Prolander in het verschiet. We zien de toekomst met vertrouwen tegemoet, waarin uitvoeringsorganisatie Prolander in beide provincies een relevante rol zal kunnen spelen bij de uitdagingen in het landelijk gebied.

Evelien van Everdingen
Directeur Prolander

Inhoudsopgave

Jaarverslag	9
1. Programmaverantwoording	10
1.1. Wat hebben we gedaan en bereikt?.....	10
1.1.1. Extern: het werk in de projecten.....	10
1.1.2. Intern: doelen en resultaten van de organisatie Prolander.....	12
1.1.3. Intern: bedrijfsvoering.....	19
1.2. Ondersteuning door de deelnemende provincies.....	20
1.3. Wat heeft het gekost en wat waren de baten?.....	21
1.3.1. Voorstel resultaatbestemming 2021.....	21
2. Paragrafen	22
2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	22
2.1.1. Kaders weerstandvermogen.....	22
2.1.2. Inventarisatie van de risico's.....	22
2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit.....	24
2.1.4. Confrontatie met beschikbare weerstandscapaciteit.....	25
2.1.5. Financiële kengetallen.....	25
2.2. Financiering.....	26
2.2.1. Kasgeldlimiet.....	26
2.2.2. Geldleningen.....	27
2.2.3. Omslagrente.....	27
2.2.4. Renterisiconorm.....	27
2.3. Bedrijfsvoering.....	28
3. Waarderingsgrondslagen	30
3.1. Grondslagen voor waardering.....	30
3.2. Grondslagen voor resultaatbepaling.....	31
4. Overzicht van baten en lasten	32
4.1. Overzicht van baten en lasten over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021.....	32
4.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	33
4.2.1. Personele kosten.....	33
4.2.2. Materiële kosten.....	34

4.2.3. Bijdragen.....	35
4.2.4. Mutatie reserves	35
4.3. Overzicht van incidentele baten en lasten	35
5. Balans.....	37
5.1. Balans per 31 december 2021	37
5.2. Toelichting balans per 31 december 2021	38
5.2.1. Vaste activa	38
5.2.2. Vlottende activa	38
5.2.3. Vaste passiva	39
5.2.4. Vlottende passiva	41
5.3. EMU-saldo	41
5.4. Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen.....	42
5.5. Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen	43
6. Analyse begrotingsrechtmatigheid.....	44
7. Wet normering topfunctionarissen	45
8. Gebeurtenissen na balansdatum	47
9. Controleverklaring van de accountant	48
Bijlagen.....	49
Bijlage 1 – Wijzigingen op de begroting 2021.....	50
Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht van de activa.....	52
Bijlage 3 – Gedetailleerd overzicht overhead	53
Bijlage 4 – Taakveldenoverzicht	54
Bijlage 5 – Lijst met afkortingen	55

Jaarverslag

1. Programmaverantwoording

Prolander is dé uitvoeringsorganisatie voor het landelijk gebied van de provincies Drenthe en Groningen. Wij vertalen provinciaal beleid naar concrete plannen; van het ontwerp tot regie op het proces en de uitvoering. Uiteindelijk zorgen we ervoor dat de schop de grond in gaat. Wij werken aan de inrichting van een mooi, waardevol en toekomstbestendig landelijk gebied waar alle generaties kunnen wonen, werken en recreëren.

Bij Prolander staan de projecten in het landelijk gebied centraal en dat vertaalt zich in onze werkwijze. De uitvoeringsorganisatie die daarvoor nodig is, is het hoofdonderwerp van deze Programmaverantwoording. De begroting 2021 is op 21 juni 2020 vastgesteld. In totaal is de begroting 2021 in de loop van het jaar acht keer gewijzigd. In het algemeen geldt voor Prolander als Gemeenschappelijke Regeling, dat de begroting ver vooraf gaand aan het begrotingsjaar wordt opgesteld. Hierdoor zijn wijzigingen van de begroting vrijwel onvermijdelijk in het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Specifieke redenen voor de wijzigingen in 2021 waren onder meer de aanvullende opdrachten van de provinciale opdrachtgevers aan Prolander.

1.1. Wat hebben we gedaan en bereikt?

De hoofdplicht die Prolander momenteel van beide provincies krijgt, is de realisatie van het NNN. Deze opdracht heeft, breed door de provincies heen, invloed op het landschap en de woon- en werkomgeving van burgers en ondernemers. De projecten die wij starten, zijn vaak de initiator van integrale gebiedsprocessen waarin vele belangen hun plek kunnen krijgen. Dus waar realisatie van het NNN voorop staat, is veel aandacht voor de landbouwstructuur, voor de wateropgave van de waterschappen, maar ook voor landschap en recreatie en de gebruiksmogelijkheden voor de directe omgeving. Samen met onze stakeholders streven we naar het beste plan om op die manier het beleid van de provincies te vertalen naar concrete plannen. Een opgave die inspireert, faciliteert en vraagt om zorgvuldigheid.

Het afgelopen jaar hebben we, ondanks corona, weer een flinke bijdrage geleverd aan het vertalen van beleid naar uitvoering en in vele delen van de provincies gewerkt aan een mooi, waardevol en toekomstbestendig landelijk gebied.

De verantwoording over deze programma's vindt plaats via de beleidsprogramma's van de provincies, respectievelijk Natuurlijk Platteland en Landelijk Gebied. In dit jaarverslag geven wij onderstaand in hoofdlijnen aan waar we het afgelopen jaar aan hebben gewerkt.

1.1.1. Extern: het werk in de projecten

Projecten Drenthe

Aan concrete realisatie gaat planvorming vooraf. In 2021 hebben we in de volle breedte ingezet op onderzoek en overleg met gebiedspartners en bewoners/gebruikers. Eén van de belangrijkste natuurgebieden in Drenthe is het gebied van de Drentsche Aa. Hier is onze opdracht om het beekstelsel te herstellen en te versterken. Een zeer grote opdracht die we gefaseerd aanpakken. Ook zijn we aan de slag in de grote beeksystemen van de Hunze en het Oude Diep en ook het Peizerdiep. Het betekent op grote schaal investeren in onderzoeken en systeemanalyses om daarna samen met alle belanghebbenden inrichtingsplannen te kunnen opstellen. Voorbeelden van projecten in uitvoering zijn de Verlengde Middenraai nabij Mantinge en Schoonebekerveld en Koelveen in en nabij het Bargerveen. Ook is het kwelscherm bij het Leggelderveld opgeleverd.

Drentsche Aa

Projecten Groningen

In 2021 zijn in het Zuidelijk Westerkwartier de uitvoeringswerkzaamheden in de waterbergingsgebieden De Drie Polders en Polder De Dijken-Bakkerom vrijwel gereed. Eind 2021 was de waterberging ‘gebruiks-gereed’ om in te zetten wanneer er wateroverlast zou dreigen. We doen dit zeer grote project in nauwe samenwerking met onze opdrachtgevers provincie Groningen en Waterschap Noorderzijlvest, en de ingenieursbureaus. Net als in 2020 was het daarbij door corona een uitdaging om de verbinding met de streek te behouden, zodat begrip blijft bestaan voor de soms stevige ingrepen in de leefomgeving. We doen dat bijvoorbeeld via digitale bijeenkomsten en op de website door gebruikmaking van ‘sprekende’ dronebeelden.

In de drie andere regio's is bijvoorbeeld de oplevering van de Ecologische verbindingszone bij de A7 ter hoogte van Westerbroek – Borgmeren vermeldenswaardig. Vanaf de A7 bestaat een mooi uitzicht op dit aansprekende werk, waarbij veel partijen hebben samengewerkt. Voor ons minder gebruikelijke samenwerkingspartners waren in dit geval Rijkswaterstaat en de Bouwdienst van de provincie Groningen.

Programma Natuur

Stond 2020 in het teken van de eerste verkenningen van wat het nieuwe Programma Natuur van het Ministerie van LNV voor Drenthe en Groningen zou kunnen betekenen; in 2021 is de volgende stap gezet. Vooral in Drenthe is door de provincie en Prolander hard gewerkt om een aanpak uit te werken en de organisatie op poten te zetten die daarbij nodig is. Dat heeft geleid tot een grote aanvullende Drentse opdracht voor Prolander, die net vóór de zomer van 2021 formeel werd bekrachtigd. Deze periode was een mooi voorbeeld van intensieve samenwerking tussen ‘beleid’ en ‘uitvoering’, leidend tot uitvoerbaar beleid.

Na de zomer is gestart met de bijbehorende werving. In de huidige arbeidsmarkt en met 12 provincies en terreinbeheerders die in dezelfde relatief kleine vijver vissen, is toch een mooi resultaat geboekt, al zijn nog niet alle wensen gerealiseerd. Vervolgens zijn eerste, nog bescheiden stappen gezet richting

de daadwerkelijke uitvoering. Bescheiden vanwege de korte periode die nog restte in 2021, en ook vanwege deels nog niet-gevulde vacatures

Ruiten Aa

1.1.2. Intern: doelen en resultaten van de organisatie Prolander

Om bovenstaande resultaten te kunnen behalen, is het nodig dat de organisatie beschikt over de middelen en de faciliteiten om doeltreffend te kunnen acteren. Hiervoor zijn in de programmabegroting 2021 enkele doelen geformuleerd. Per doel is onder het blokje resultaat weergegeven wat hiervan is gerealiseerd.

Doel 1: De inzetbaarheid van het beschikbare personeel maximaliseren

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Kwalitatief goede personeels- en salarisadministratie;
- Professioneel HR-management;
- Adequate arbozorg;
- Goed ziekteverzuimmanagement (norm max. 5%);
- Werkplezier, vitaliteit (work/life balance) en gezondheid;
- Veiligheid, intern en extern.

Resultaat doel 1: Dit doel is deels gerealiseerd.

De bij dit doel genoemde elementen zijn gerealiseerd met uitzondering van het ziekteverzuim. Het gerealiseerde ziekteverzuim bedroeg 7,75%. Het korte en zeer lange verzuim was beperkt; echter het middellange verzuim, tussen de 43 en 365 dagen bedroeg 6,58%. Het middellangdurig verzuim is hoger dan andere jaren. Dit is in beperkte mate werk-gerelateerd en daarmee beperkt beïnvloedbaar vanuit Prolander. Voor de zieke medewerkers is in samenwerking met de bedrijfsarts ruime aandacht, evenals voor de bepalingen in de Wet verbetering poortwachter. Het kortdurende verzuimpercentage is laag wat duidt op een in beginsel gezonde organisatie.

Ten aanzien van het werkplezier kan worden opgemerkt dat voor een aantal medewerkers deze corona periode invloed heeft op de werk/privé balans. Naast het vele beeldschermwerken is het soms zoeken om schoolgaande kinderen en het werk te combineren. In teamoverleg en vanuit HR management is hier veel aandacht aan besteed en is waar nodig maatwerk geleverd. Het is onduidelijk hoelang corona blijft voortduren en de maatwerkoplossingen nodig blijven. Dit aspect is, naast veiligheidsaspecten, ook onderdeel van adequate arbozorg en vanuit de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) wordt hier ook aandacht aan besteed.

De personeels- en salarisadministratie is up-to-date en voldoet aan alle huidige standaarden en wensen.

Doel 2: De beschikbaarheid van voldoende flexibel inzetbaar personeel om kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen goed op te kunnen vangen

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Programma/portfoliomanagement, gekoppeld aan een geactualiseerd strategisch personeelsplan (SPP);
- Een flexibele schil van personeel, circa 10-15% van het totale personeel¹;
- Brede inzetbaarheid van personeel op meerdere functies en thema's;
- Ontwikkelen arbeidsmarktstrategie, vacaturestelling op Noorderlink en actief gezicht naar buiten, bijvoorbeeld door het geven van gastcolleges en samenwerkingen met hogescholen en universiteiten;
- Binden en boeien, het behoud en aantrekken van goed personeel.

Formatie

De formatie in 2021 is 75,1 fte en de financiering is daarop afgestemd.

Flexibele schil

Prolander werkt met een vaste formatie en een flexibele schil. Uitgangspunt is dat de vaste kern van het werk in beginsel door vaste medewerkers wordt vervuld. Enige mate van flexibiliteit in de formatie is wenselijk aangezien het type werkzaamheden en de daarvoor benodigde expertise en inzet van Prolander per jaar kan wisselen.

In de begroting 2021 is voor de omvang van de flexibele schil een percentage van circa 15% genoemd. De flexibele schil is berekend door het gemiddeld aantal fte's van tijdelijke medewerkers en de inhuur van derden op vaste formatie af te zetten tegen de gemiddelde totale bezetting.

¹ De noodzakelijke inzet om de NNN te realiseren fluctueert. Daarbij past een ruime flexibele schil. Tegelijkertijd willen we kwalitatief goede medewerkers binden in een krappere wordende arbeidsmarkt. Ook zien we dat de wetgeving met betrekking tot tijdelijk personeel is aangescherpt. Daardoor zullen we ook medewerkers die op tijdelijke basis bij Prolander zijn gestart vaker een vast contract aanbieden.

Resultaat doel 2: dit doel is deels gerealiseerd.

Programma/portfoliomanagement: stappen zijn gezet op het intensiveren van de verbindingen met de terreinbeheerders en de onderwijsinstellingen RUG en Van Hall – Larenstein. In het kader van het Lustrum is ook buiten het Noorden verbinding gezocht met bijvoorbeeld de Technische Universiteit Twente en met het Ministerie van LNV. In het werk is met name in Groningen ruimte ontstaan voor een bredere inhoudelijke scope in projecten dan alleen de focus op realisatie van het NNN. De actualisatie van de Strategische Personeelsplanning is nog niet afgerond.

Omvang personeelsbestand

Prolander heeft een formatie omvang van 75,1 fte. Meerdere collega's hebben een deeltijd aanstelling. Dit wordt ingevuld middels 79 vaste contracten en 10 tijdelijke contracten (looptijd 3 jaar).

Om de projecten van Prolander te bemensen maakt Prolander gebruik van een flexibele schil. In 2021 zijn 38 medewerkers ingehuurd voor de projecten. In de ondersteuning van de bedrijfsvoering zijn 11 medewerkers ingehuurd.

In de zomer van 2021 is er een akkoord gesloten met de provincie Drenthe over de inzet van Prolander op het Programma Natuur. Om hier invulling aan te kunnen geven zijn er 25 tijdelijke vacatures voor 3 jaar opengesteld. In kwartaal 4 zijn meerdere van deze vacatures ingevuld.

Vanwege schaarste op de arbeidsmarkt blijken enkele vacatures moeilijk in te vullen. Eind 2021 waren nog 20 vacatures (tijdelijk en regulier) niet ingevuld voor Prolander als geheel. Als alternatief wordt ingezet op inhuur (bijv. via specialistische bureaus en ZZP-ers, maar hier geldt ook krapte. Deze vacatures hebben vooral betrekking op de aanvullende opdrachten. De grote tijdelijke extra inzet voor Programma Natuur betekent een behoorlijke toename van de omvang van de flexibele schil van Prolander, nl. 22%. Gegeven de voorwaarden waarmee deze extra opdracht bij Prolander is neergelegd, is dat de logische consequentie. Het is Prolander gelukt een deel van deze functies in te vullen. Wij merken hierbij wel op dat het moeten werven van tijdelijke medewerkers voor bepaalde specialistische functies in een krappe markt, een zichtbaar negatief effect heeft op hoe succesvol wij kunnen zijn bij deze werving. Dat levert een risico op voor de voortgang van de uitvoering van de extra opdracht Programma Natuur. Dat risico geldt ook voor 2022. Daarnaast is tijdelijk personeel kostbaarder dan vast personeel en blijft de kennis en ervaring die het tijdelijke personeel bij ons opdoet, niet behouden bij Prolander. In die zin zijn de randvoorwaarden van de werving voor Programma Natuur onderwerp van gesprek met de provincie Drenthe.

Doel 3: De beschikbaarheid van voldoende vaardig personeel

Belangrijk hierbij is:

- Het bevorderen van de Vakgroepen, waarbinnen wordt gewerkt aan het (door)-ontwikkelen van vaardigheden en professionele normen en het vaststellen van 'best practices'
- Het inzetten van het concernbudget en het persoonlijk ontwikkelbudget² ondersteunend aan de taakstelling van Prolander en gericht op duurzame inzetbaarheid van het Prolander-personeel;
- Het bevorderen van voldoende ICT-vaardigheden van het personeel om in de gedigitaliseerde werkomgeving van Prolander en beide provincies goed te kunnen werken;
- Persoonlijk leiderschap, zelforganisatie en inzet op talenten.

² Het persoonlijk ontwikkelbudget (CAO) mag de medewerker zelf inzetten en mag ook gericht zijn op een carrière buiten Prolander

Resultaat doel 3: dit doel is deels gerealiseerd

Afgezien van het feit dat het werven van sommige specialisten gezien de huidige arbeidsmarkt problematisch is (zoals voor inkoop en subsidies, maar ook binnen het domein grond), is veel gedaan om voldoende vaardig personeel te hebben en te houden. Dit is een doorlopend proces.

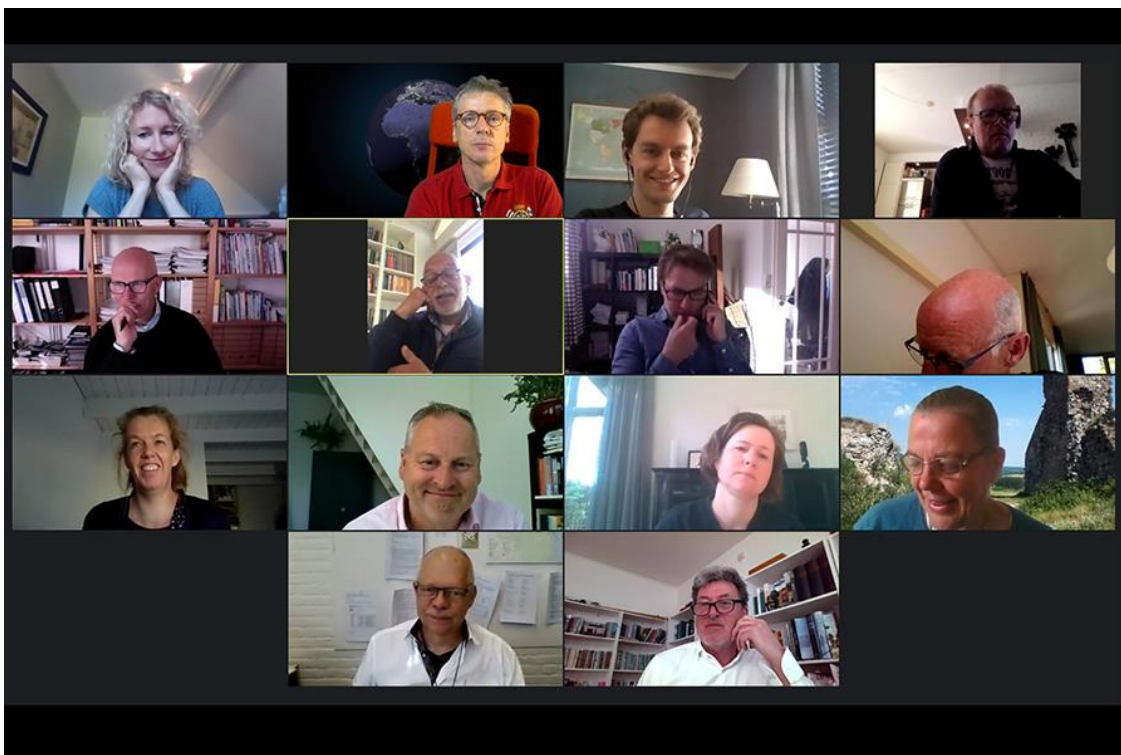
Ook in 2021 zijn in de doorontwikkeling van de Vakgroepen stappen gemaakt. De Vakgroepen komen op regelmatige basis (online) bij elkaar, waarbij inhoudelijke, procesmatige en organisatorische onderwerpen worden besproken. Daarnaast is er aandacht voor opleiding van de medewerkers. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen concern brede opleidingen (zoals adviesvaardigen) en specifieke individuele opleidingen die gefinancierd worden vanuit het Persoonlijk Ontwikkel Budget (POB).

In 2021 was voor de concern opleidingen €56.900 beschikbaar en is €33.000 gerealiseerd. Voor de individuele opleidingen (vanuit het POB-budget) was €45.000 beschikbaar en is er €18.500 gerealiseerd. Mogelijk heeft het vele thuiswerken tijdens de Coronacrisis en de beperkte beschikbaarheid van fysieke cursussen hierbij een rol gespeeld.

Sinds het begin van de corona periode hebben de medewerkers een steile leercurve doorgemaakt rond het gebruik van digitale middelen. Online vergaderen en thuiswerken begint steeds meer gemeengoed te worden. Waar nodig vindt er ondersteuning en opleiding plaats (zoals bij het gebruik van het document management systeem).

Voor het bevorderen van zelforganisatie van de medewerkers en van de algehele duurzame inzetbaarheid is geïnvesteerd in de aanschaf van een talentanalysetool. Deze tool geeft zicht op de persoonlijke talenten en drijfveren en is vrijwillig toegankelijk voor alle medewerkers in 2021 en 2022. Inmiddels hebben 39 medewerkers een TMA analyse uitgevoerd.

In nauwe samenwerking met de provincie Drenthe is in 2021 gestart met een traineeprogramma. Vanuit Prolander zullen 1 à 2 nieuwe jonge medewerkers hieraan deelnemen.

Online meeting Prolander

Doel 4: de beschikbaarheid van adequate ondersteunende systemen

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het bevorderen van interne en externe samenwerking door een digitale samenwerkingsomgeving (SharePoint);
- Beschikbaarheid van de systemen voor documentbeheer (SharePoint) en relatiebeheer (CRM) uit het informatieplan (2018)³ ;
- Ongestoorde werking en goede performance van kantoorautomatisering inclusief mogelijkheid tot thuiswerken;
- Ongestoorde werking en goede performance van de grafische applicaties (GIS), het financieel systeem EBS en Vastgoed, Registratie- en Informatiesysteem (VRIS).
- Volledige en tijdige archivering, ondersteund door een Document Management System (DMS).

Resultaat doel 4: Dit doel is deels gerealiseerd.

Het onderdeel CRM is later van start gegaan door het uitlopen van de realisatie van SharePoint en zal in 2022 worden opgepakt. De volledige en tijdige archivering, ondersteund door een Document Management Systeem is slechts deels gerealiseerd met SharePoint. De realisatie van door de provincie Drenthe te ontwikkelen archiefmodule binnen SharePoint heeft vertraging opgelopen.

Vermeldenswaardig is nog dat het financiële systeem EBS in 2021 verder is doorontwikkeld met de realisatie van een verplichtingenportaal voor bedrijf 1, waarmee de kwaliteit van het inkoopproces voor bedrijf 1 (de bedrijfsvoering-organisatie) sterk is verbeterd.

Performance van de kantoorautomatisering incl. de mogelijkheid tot thuiswerken was van een voldoende niveau.

De performance van de GIS applicaties en van VRIS en EBS was van voldoende niveau.

Doel 5: het realiseren van bedrijfsprocessen die in control zijn

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Bedrijfsprocessen, die 'lean' zijn en in hoge mate geautomatiseerd;
- Projectmanagement, gericht op een goede projectsturing en -beheersing en risicomanagement.

Resultaat doel 5: Dit doel is deels gerealiseerd.

Het 'lean' maken van de bedrijfsprocessen is tijdens het vele thuiswerken een onmogelijke opgave gebleken en niet gerealiseerd. Alleen het 'lean' organiseren van het inhuurproces is geïmplementeerd.

Verplichtingenportaal bedrijf 1 is gerealiseerd, zie ook bij onderdeel 1.1.3 interne bedrijfsvoering.

Projectmanagement is verder ontwikkeld als het gaat om een scherpe maandelijkse voortgangsrapportage aan de provincies die wordt besproken met de opdrachtgevers.

Vorbereidingen zijn getroffen en al eerste stappen gezet op het vlak van risico- en contractmanagement. Dat wordt in 2022 verder uitgebouwd. Daarnaast zijn er opleidingen gevolgd op het gebied van adviesvaardigheden en omgevingsmanagement.

Doel 6: Herkenbaarheid van Prolander zowel wat betreft de projecten als de organisatie Prolander

³ In het informatieplan worden verder nog vier systemen genoemd. Deze betreffen informatiebeheer, grafisch beheer, procesbeheer en contentbeheer.

Herkenbaarheid is van belang voor aanspreekbaarheid vanuit betrokkenen bij projecten, grondtransacties en de arbeidsmarkt.

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Een up-to-date website;
- Project- en programmacommunicatie;
- Omgevings- en relatiemanagement;
- Aanwezig bij netwerkevenementen.

Resultaat doel 6: Dit doel is gerealiseerd.

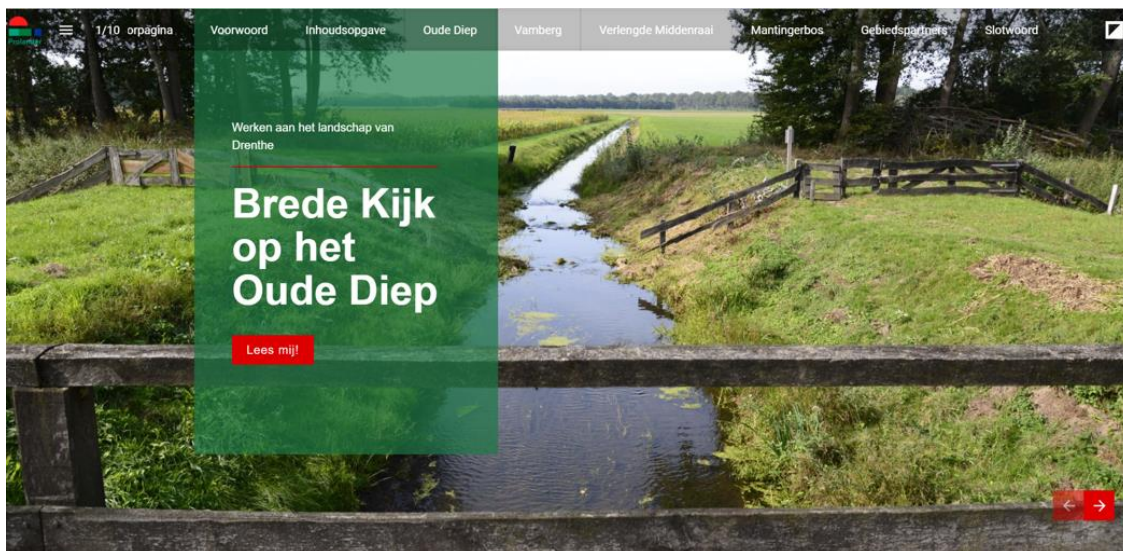
De Prolander website is met professionele hulp door-ontwikkeld en wordt beter up-to-date gehouden als het bijvoorbeeld om projectinformatie gaat. Zoals vermeld, is werving een steeds belangrijker onderwerp in een steeds krappere wordende markt. Daarbij is er ook aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie, is een nieuwe werving-tekst opgesteld en worden verhalen van medewerkers gekoppeld aan de vacatures. Ook worden alle medewerkers aangespoord tot het actief delen van 'posts' op hun 'socials'.

Er is een corporate nieuwsbrief gelanceerd voor kennisdeling, inspiratie en delen van successen.

De project en programma communicatie heeft geprofiteerd van de aandacht die het eerste Lustrum heeft gegenereerd. Ook zijn specifieke producten, zoals video-materiaal en de Gebiedsgids, langer en breder bruikbaar dan alleen voor het Lustrum.

Ook omgevings- en relatiemanagement heeft positief gebruik kunnen maken van de Lustrum-activiteiten, waar in de webinars telkens circa 100 belangstellenden vanuit Prolander, de provincies, het Noorden en ook vanuit de rest van Nederland aanhaakten bij wat Prolander kan neerzetten. Hetzelfde gold voor de Lustrum-Talkshow op 4 november.

Vanwege corona was de aanwezigheid bij netwerkevenementen noodzakelijkerwijs beperkt. Wel is online deelgenomen aan allerlei events, maar dat heeft minder effect.

Online magazine Brede Kijk op het Oude Diep

Doel 7: goede opdrachtgever-opdrachtnemer relaties

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Constructieve en rolvaste overlegsituatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op meerdere niveaus;
- Faciliteren van doorontwikkeling projectmatig werken;

- Creëren van gezamenlijke doelen/opdrachten;
- Een duidelijk opschaalmodel om integrale besluitvorming te waarborgen;
- Wederzijds commitment bereiken doelen.

Resultaat doel 7: dit doel is gerealiseerd

Zoals al bij doel 5 is aangegeven, is het inmiddels gewoonte om maandelijks te rapporteren aan de provincies, met name ook de provinciale 'counterparts', en de rapportage vervolgens ook te bespreken en zo nodig te acteren dan wel te escaleren. Bij 'grond' is daar in 2021 extra aandacht aan besteed, waarbij een positieve ontwikkeling is ingezet.

Projectmatig werken is naast de maandrapportages ook verankerd in het proces om samen een Provinciale Prestatieovereenkomst (PPO) op te stellen, met de provincies en Prolander ieder in de eigen rol. Ook dat gaat steeds soepeler en beter. De uitwerking van Programma Natuur in Drenthe is daarvan ook een goed voorbeeld.

Creëren van gezamenlijk doelen/opdrachten is te zien in bijvoorbeeld de bijeenkomst begin september, waarin provincie Drenthe en Prolander de balans hebben opgemaakt van wat er in de diverse deelprogramma's en bundels aan de orde is, ook kijkend naar Programma Natuur.

Een dergelijke bijeenkomst bevordert de samenwerking en 'commitment' op de gezamenlijke doelen.

De samenwerking deelprogrammалеider-projectleider was daar ook letterlijk te zien.

Opschalen en escaleren is aan de orde geweest, in de theorie maar ook aan de hand van voorbeelden waar kennelijk in de praktijk onvoldoende gebruik werd gemaakt van deze mogelijkheid. Zo wordt geleerd.

Er is specifiek op het gebied van 'grond' veel tijd en aandacht geïnvesteerd in de samenwerking tussen Provincie Drenthe en Prolander, met een gezamenlijk aangegaan ontwikkeltraject. Dit traject wordt vervolgd in 2022.

Binnen de pilot Rollen en Talenten is met Team Zuidwest en met alle leidinggevendenden van Prolander aandacht besteed aan het belang van eerst vaststellen van doel en resultaat en rolinvulling alvorens te starten.

Er is een concern training georganiseerd voor adviesvaardigheden waaraan de Teams Bargerveen en Drentsche Aa hebben deelgenomen.

Doel 8: Projectmatig werken en innovatie

Extra aandacht geven aan zaken als:

- Projectplanning en -management;
- Kennisuitwisseling en inspiratiesessies;
- Gelijkberechtiging;
- Risicomanagement;
- Contractmanagement;
- Maatregelen voortvloeiend uit de privacywetgeving (AVG).

Resultaat doel 8: dit doel is deels gerealiseerd

Met de komst van een professionele planner worden de projectmanagers ondersteund.

In 2021 zijn 8 reguliere kenniswebinars door het jaar heen georganiseerd, plus 3 Lustrum-Webinars.

GIS innovaties: er is een pilot kunstmatige intelligentie gestart in samenwerking met de RUG en er is geïnvesteerd in Mobiel GIS (aanbieden interactieve kaarten).

Aan nadere verkenning van de problematiek van gelijkberechtiging is geen invulling gegeven.

Voor risico-en contractmanagement is externe ondersteuning ingeschakeld om daar in te leren, leidend tot zelfstandige professionaliteit ter zake. Hieraan zal vooral in 2022 uitvoering worden gegeven. Zie ook doel 5.

Voor Prolander geldt dat voor de AVG in de afgelopen jaren aandacht is geweest in de teams door middel van presentaties door de FG. Verder is er een verwerkingenregister. Dit wordt dit ook gebruikt, bijv. bij het verzorgen van de kerstpakketten en attenties voor het personeel en voor de ritadministratie van de dienstauto's, waarvoor de gegevens aan leveranciers beschikbaar moeten worden gesteld. Samen met onze FG en de jurist gaan we in het komend jaar stappen zetten om te komen tot een plan van aanpak aan de hand waarvan een specifiekere rapportage in de jaarstukken mogelijk wordt. Dit is wegens ziekte van de jurist uitgesteld. Voor incidentele AVG vraagstukken wordt extern advies ingewonnen.

1.1.3. Intern: bedrijfsvoering

Sturing & management

Het management van Prolander heeft vanaf 2020 een omvang van 4,6 fte: de directeur (1,0 fte), 2 teammanagers (2,0 fte) zonder inhoudelijke sturingstaken, een programmamanager (1,0 fte) en een concerncontroller/manager bedrijfsvoering (0,6 fte).

Generatiepact (GP)

De leeftijdsopbouw van de medewerkers van Prolander was erg scheef. Er was een ondervertegenwoordiging van jonge medewerkers en een oververtegenwoordiging van oudere medewerkers. Hierdoor waren er knelpunten bij de instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers. Het generatiepact is één van de instrumenten die zijn ingezet om te zorgen dat oudere ambtenaren langer duurzaam inzetbaar zijn, gekoppeld aan extra instroom van nieuwe jongere medewerkers. In totaal was de deelname eind 2020 15 medewerkers; dit was eind 2021 11. Er zijn in 2021 4 medewerkers met pensioen gegaan.

Overhead

Volgens het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder overhead verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de begroting 2021 is toegelicht dat de begrote overhead in 2021 35,4% bedraagt. Tevens is in de begroting 2021 aangegeven dat een percentage van 35% een adequate norm is voor de overhead. De gerealiseerde overhead in 2021 bedroeg 27,0%. De reden dat deze lager is ligt in het feit dat de groei die Prolander in 2021 heeft doorgemaakt als gevolg van de aanvullende opdrachten zich niet evenredig leidt tot een hogere overhead. De berekening van dit percentage is opgenomen in bijlage 3.

Investeringen 2021

EBS

Ook in 2021 is verder gebouwd aan het financiële systeem EBS, de volgende verbeteringen zijn gerealiseerd:

- Ontwikkeling van het Verplichtingenportaal bedrijf 1 waarmee het financiële gedeelte van het inkoopproces bedrijf 1 geheel digitaal verloopt en voor een belangrijk deel is gestandaardiseerd.
- Doorontwikkeling van de financiële rapportage (APEX) voor de financiële analyse van de projectfinanciering van bedrijf 2 en 3 (de programma's van Groningen en Drenthe). We hebben nu snel inzicht in de meerjarige financiering van de PPO-opdrachten in bedrijf 2 en 3.
- Verder gewerkt aan de afronding van het Relatieportaal, waarmee het invoeren van relatiegegevens in EBS en in het vastgoedregistratie en informatiesysteem VRIS door middel van één portal gecontroleerd en gestandaardiseerd gebeurt. Live gang is begin 2022 gepland.

GIS

- **ArcGIS Pro:**
De opvolger van het softwarepakket ArcGIS is in 2021 uitgerold. ArcGIS Pro wordt dagelijks gebruikt om ruimtelijke data te maken, analyseren en visualiseren.
- **Mobiel GIS:**
Om Prolander-medewerkers ook in het veld met GIS te ondersteunen zijn Fieldworker-accounts aangeschaft. Hiermee kunnen we in onze projecten ter plaatse informatie raadplegen en intekenen.
- **3d software:**
We hebben geïnvesteerd in een update en uitbreiding van onze 3d software Realtime Landscaping.

VRIS

Het vastgoedregistratie en informatiesysteem (VRIS) is in 2021 verder verbeterd voor wat betreft onder meer de volgende punten:

- Een afbeeldingenmodule, waarbij automatisch het kaartbeeld van een perceel/overeenkomst wordt vastgelegd.
- Nieuwe rapporten voor EBS-VRIS vergelijking, geometrische controles en archivering.
- Kaartlagen van het nieuwe ArcGIS kunnen worden getoond in de Kadasterviewer.
- VRIS-gegevens direct weergeven in GIS-viewers, waardoor niet meer met exports en imports gewerkt hoeft te worden en de gegevens actueel zijn.

1.2. Ondersteuning door de deelnemende provincies

Prolander koopt de ondersteuning van de organisatie (de overhead op het gebied van de PIOFACH taken) in bij de deelnemende provincies. Per 1 maart 2020 is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met betrekking tot:

- **ICT:** digitale voorzieningen, telefonie, specials, technisch beheer GIS, technisch en functioneel beheer SharePoint, informatieadvies / informatiemanagement, advies over informatieveiligheid, intranet (Huisnet) en hosting van de website www.prolander.nl.
- **Personele dienstverlening en arbo:** arbo, personeels- en salarisadministratie, verlof administratie, personeelsdeclaraties, HR-systemen en applicatiebeheer daarvan, HR-beleid en advies, organisatieadvies en werving en selectie.
- **Facilitaire dienstverlening:** o.a. huisvesting, werkplekken, schoonmaak, servicedesk, catering, koeriersdiensten, archivering en beheer dienstauto's.
- **Inkoop en aanbesteding:** juridische controle en achtervang advies en toegang tot Negometrix.
- **Klantcontactcentrum:** de eerste lijnsopvang voor telefonische oproepen voor Prolander.
- **Juridische zaken en functionaris gegevensbescherming:** juridische ondersteuning en advies over zaken waarvoor Prolander zelf te weinig kennis en/of capaciteit heeft. Beschikbaarheid van functionaris gegevensbescherming.

In zijn totaliteit betaalde Prolander in 2021 ca. € 1,7 miljoen voor deze dienstverlening aan de provincies. In navolgend overzicht zijn de begrote en de gerealiseerde kosten van de DVO's weergegeven:

Dienstverleningsovereenkomst	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
- HRM dienstverlening	144.320	150.500	159.500	150.726	-8.774
- Inkoopondersteuning	33.921	38.500	38.500	38.414	-86
- KCC dienstverlening	25.431	27.000	27.000	26.946	-54
- Functionaris gegevensbescherming	-	14.000	14.000	14.241	241
- Huisvesting	623.343	650.500	685.500	655.506	-29.994
- Automatisering	714.896	785.000	803.000	799.513	-3.487
Totaal	1.541.911	1.665.500	1.727.500	1.685.346	-42.154

De samenwerking tussen beide provincies en Prolander is in 2021 in het algemeen naar tevredenheid verlopen, al wordt als gevolg van de vacature van DVO-coördinator een centraal aanspreekpunt gemist.

1.3. Wat heeft het gekost en wat waren de baten?

In de onderstaande tabel is aangegeven wat het resultaat is over 2021 en wat de verschillen voordelig (V) of nadelig (N) zijn ten opzichte van de begroting 2021 na wijziging. Over het boekjaar 2021 is een nadelig exploitatiesaldo behaald van € 445.212. Dit is € 32.312 nadeliger dan het resultaat dat na wijzigingen was begroot.

Jaarrekening 2021	Begr. 2021 voor wijz.	Begr. 2021 na wijz.	Realisatie 2021	Vershil	V/N
Baten	-9.577.500	-11.957.120	-11.402.629	554.491	N
Lasten	9.539.000	12.370.020	11.847.841	-522.179	V
Saldo van baten en lasten	-38.500	412.900	445.212	32.312	N
Mutatie in de reserves	-	-451.400	-413.136	38.264	N
Gerealiseerd resultaat	-38.500	-38.500	32.076	70.576	N

Dit rekeningresultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een saldo van minder baten en minder kosten voor de aanvullende opdrachten van de provincie Drenthe, en een dotatie aan de voorziening IKB-verlof.

1.3.1. Voorstel resultaatbestemming 2021

Voorgesteld wordt om het nadelig resultaat 2021 ad € 32.076 te onttrekken aan de algemene reserve.

Voorstel resultaatbestemming 2021	
Gerealiseerd resultaat 2021	-32.076
-/- Toevoeging algemene reserve	-32.076
Resultaat 2021 na resultaatbestemming	-

2. Paragrafen

Met de paragrafen wordt een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de jaarstukken gegeven. Voor Prolander betreffen dat de volgende paragrafen: weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering en bedrijfsvoering. De paragrafen lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid zijn voor Prolander niet van toepassing.

2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Essentieel van de weerstandscapaciteit is of deze toereikend is om eventuele risico's op te vangen. Hierbij wordt benadrukt dat de risico's alleen betrekking hebben op de bedrijfsvoering organisatie Prolander (bedrijf 1). Deze paragraaf geeft daarbij voornamelijk een doorkijk naar de komende boekjaren.

2.1.1. Kaders weerstandvermogen

Om de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Door het Rijk is geen algemene norm vastgesteld waar de decentrale overheid aan moet voldoen. Prolander streeft er naar om de ratio weerstandsvermogen boven de 1,0 te houden. Dat betekent dat alle gekwantificeerde risico's minimaal gedekt moeten worden door de aanwezige weerstandscapaciteit. Door het *Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement* zijn wel enkele beoordelingsnormen gegeven. Een norm van tussen de 1,0 en 1,4 wordt binnen dat kader als voldoende beschouwd.

2.1.2. Inventarisatie van de risico's

Het financiële risico wordt berekend door de kans te vermenigvuldigen met de omvang van het ingeschatte financiële gevolg. Voor het financieel gevolg worden bandbreedtes gehanteerd om een klasseindeling te kunnen bepalen. De uiteindelijke risicoscore wordt berekend door de kwantiteitsklasse te vermenigvuldigen met de klasse behorend bij de bandbreedte van het financiële gevolg (A * B).

Kans (A)		Financieel gevolg (B)	
Klasse	Kwantiteit	Klasse	Bandbreedte
1	10%	1	< €50.000
2	30%	2	€50.000 - €100.000
3	50%	3	€100.000 - €250.000
4	70%	4	€250.000- €500.000
5	90%	5	> €500.000

Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele financiële risico's. Indien noodzakelijk kan van bovenstaand model worden afgeweken voor zover en indien een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 450.000 overstijgt (90% van € 500.000).

Risico-inventarisatie Prolander

Bij de inventarisatie van de risico's zijn vier risico's geïdentificeerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de kans dat het risico incidenteel (I) of structureel (S) zich daadwerkelijk zal voordoen. Prolander heeft de volgende risico's geïdentificeerd (risicoscore van 1 laag risico tot 25 hoog risico):

Risico	Risico-score	Financieel risico structureel	Financieel risico incidenteel
Ziekteverzuim	15	331.560	-
Krapte arbeidsmarkt / flexibele schil	12	99.827	-
Coronacrisis	PM	PM	PM
Totaal risico's		431.387	-

Ziekteverzuim

Bij een relatief kleine organisatie als Prolander heeft ziekteverzuim een behoorlijke invloed op de exploitatie. Omdat de werkzaamheden doorlopen en niet altijd binnen de eigen formatie kunnen worden opgevangen is voor het verzuim regelmatig externe inhuur benodigd. Het risico is structureel van aard.

Omvang

De omvang is berekend door de loonsom 2022 te vermenigvuldigen met het gerealiseerde verzuimpercentage over 2021 van 7,75%. De uitkomst van afgerond € 552.600 ($€ 7.130.500 \times 7,75\%$) wordt vermenigvuldigd met een opslag voor de inhuur van externen. De inhuur van tijdelijke krachten en externen is namelijk in verhouding met de eigen formatie relatief prijzig. De uitkomst wordt daarom op basis van verwachtingscijfers met 20% verhoogd. De financiële omvang bedraagt zodoende € 663.120 ($€ 552.600 \times 120\%$). De kwantiteit is ingeschaald op klasse 3 waardoor het financiële risico van deze extra lasten wordt geschat op € 331.560.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
50%	3	€ 663.120	5	€ 331.560	15	S

Beheersmaatregel

Door het voeren van gedegen verzuimmanagement wordt het risico van verzuim beperkt. Indien er toch sprake is van verzuim, is het streven de werkzaamheden zoveel als mogelijk binnen de huidige formatie op te lossen. Wanneer er toch moet worden ingehuurd worden de kosten in eerste instantie gedekt uit de exploitatie of door een beroep te doen op de algemene reserve.

Krapte arbeidsmarkt/ flexibele schil

De formatie bestaat voor een deel uit een flexibele schil die nodig is om de organisatie mee te kunnen laten bewegen met fluctuaties in het werkaanbod naar omvang en naar type functies. Daarnaast is het door toenemende krapte op de arbeidsmarkt lastig om sommige vacatures in de vaste formatie te vervullen. Doordat de inhuur van tijdelijke krachten en externen in verhouding met een eigen formatie vaak prijziger is, levert dit extra lasten op. Het risico is structureel van aard.

Omvang

De verwachting is dat voor ongeveer 10% van de totale formatie in het algemeen een hogere loonsom moet worden betaald. De omvang van het risico bedraagt afgerond circa € 142.610 ($((10\% \times € 7.130.500^4) \times 20\%)$). De kwantiteit is ingeschaald op klasse 4 (waarschijnlijk), waarmee het totaal financiële risico is bepaald op € 99.827.

⁴ Omvang van de totale loonkosten 2022 conform de programmabegroting 2022.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
70%	4	€ 142.610	3	€ 99.827	12	S

Beheersmaatregel

De kosten van het inhuren van tijdelijke medewerkers worden zoveel als mogelijk beperkt. De provincie Drenthe heeft de inhuur van uitzendwerk aanbesteed. Voor Prolander gelden dezelfde voorwaarden.

Coronacrisis

De coronacrisis, waarvan sinds begin maart 2020 ook in Nederland sprake is, heeft grote gevolgen voor de manier van werken van de organisatie Prolander. Prolander volgt daarbij de richtlijnen van het RIVM en de Rijksoverheid en wil maximaal bijdragen aan de beperking van het verspreiden van het virus en tevens aan het waarborgen van de continuïteit van de uitvoering van het programma en de bedrijfsvoering. In 2021 zijn de gevolgen in financiële zin beperkt gebleven.

Weliswaar namen de kosten van communicatie en thuiswerk-faciliteiten iets toe, de reis- en verblijfkosten daalden door thuiswerken. Zo lang de crisis duurt kan door de epidemie ziekte-uitval ontstaan, waardoor de continuïteit van bedrijfskritische processen in gevaar komt. Gevolg kan zijn: vertraging in financiële en verantwoordingsprocessen, waardoor claims van schuldeisers en subsidieverstrekkers (m.n. bedrijf 2 en 3) kunnen ontstaan.

Afhankelijk van het beperkende karakter van de RIVM- en Rijksoverheidsrichtlijnen kunnen (de voorbereidingen van) grondtransacties belemmerd worden, alsmede de voorbereiding en uitvoering van projecten. Deze risico's hebben geen betrekking op bedrijf 1, maar op bedrijf 2 en 3 en spelen daarom geen rol in het weerstandsvermogen.

Omvang

Het is niet goed in te schatten wat de omvang van dit risico is.

Risicoscore

De kwantiteit is evenmin goed in te schatten. Daarom is dit risico als P.M. meegenomen.

Beheersmaatregel

We volgen van de richtlijnen van het RIVM. Verder beperken we fysieke bijeenkomsten van medewerkers met dezelfde functie. Verder heeft Prolander een pandemiescan uitgevoerd. Met deze scan hebben we de risico's en de beheersmaatregelen ten aanzien van de continuïteit van de organisatie en veiligheid van de medewerkers in beeld gebracht.

2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten op te kunnen vangen. Als blijkt dat deze tegenvallers niet gedekt kunnen worden binnen de gehele begroting is de bedrijfsvoeringsorganisatie aangewezen op een extra bijdrage van de provincies Groningen en Drenthe. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in een structurele- en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien in de exploitatie. Hiervoor is jaarlijks een post opgenomen van € 50.000.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat in het eigen vermogen vrij aanwendbaar is. Prolander rekent de algemene reserve tot het vrij aanwendbare vermogen. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorzien uitgaven voortvloeiend uit opkomende verplichtingen, calamiteiten en het opvangen van eventuele rekeningtekorten. De huidige stand van de algemene reserve

bedraagt € 415.036. Ook wordt het nog te bestemmen rekeningresultaat 2021 (-/- € 32.076) toegerekend tot het vrij aanwendbare vermogen⁵.

2.1.4. Confrontatie met beschikbare weerstandscapaciteit

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit		Structureel	Incidenteel	Totaal
A	Geïventariseerde risico's	431.387	-	431.387
B	Beschikbare weerstandscapaciteit	-50.000	-382.960	-432.960
C = B - A	Saldo	381.387	-382.960	-1.573

De ratio weerstandsvermogen⁶ met betrekking tot het totaal aan risico's is als volgt berekend:

$$\frac{432.960}{431.387} = 1,00$$

Conclusie

De uitkomst van 1,00 voldoet net aan de streefnorm van tussen de 1,0 en 1,4. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit toereikend is om de geïdentificeerde risico's op te vangen wanneer deze zich tegelijk in één begrotingsjaar voordoen.

2.1.5. Financiële kengetallen

In onderstaand overzicht zijn de wettelijk verplichte kengetallen gepresenteerd. Na de tabel volgt een korte toelichting.

Financiële kengetallen	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Norm
Netto schuldquote	-6,41%	-6,29% ⁶	-4,16%	<130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-6,41%	-6,29%	-4,16%	<130%
Solvabiliteitsratio	15,15%	8,87%	2,32%	>25%
Structurele exploitatieruimte	-2,95%	2,85%	-2,64%	>0%
Solvabiliteit na correctie	22,16%	21,11%	10,13%	>25%

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle leningen)

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Prolander ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. Het percentage van 4,16% is meer dan uitstekend.

⁵ Op grond van artikel 18, reserves en weerstandsvermogen, van de gemeenschappelijke regeling Prolander (2 november 2015) wordt een batig saldo in beginsel toegevoegd aan de weerstandscapaciteit (de algemene reserve) van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Vanzelfsprekend wordt een nadelig saldo in mindering gebracht op de weerstandscapaciteit.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Prolander in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het gerealiseerde percentage van 2,32% is lager dan de norm van 25% of hoger en dit wordt mede veroorzaakt door de rekeningcourantverhouding met bedrijf 2 en 3 (provincies Groningen en Drenthe).

Om een betere afspiegeling te geven van de solvabiliteit van Prolander is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken of tijdelijke geldstromen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten (exclusief de mutatie reserves). Het kengetal wordt uitgedrukt in een percentage. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Met het gerealiseerde percentage van -2,64% is sprake van een negatieve exploitatieruimte in 2021, wat betekent dat de structurele lasten niet gedekt kunnen worden door de structurele baten.

Solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers

Om een realistischer beeld te geven van de solvabiliteit van bedrijf 1 is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen. Dit kengetal is toegevoegd omdat in de berekening van de solvabiliteitsratio die bij ministeriële regeling is voorgeschreven geen rekening wordt gehouden met de feitelijke schuldenpositie van de eigen organisatie. Bij de rekeningcourantverhoudingen met de provincies Groningen en Drenthe is in beginsel geen sprake van een schuld maar van vooruit ontvangen gelden met een specifiek bestedingsdoel. Prolander is belast met de uitvoering van de projecten en het besteden van de projectgelden, maar beide moeders staan garant voor de daadwerkelijke financiële verplichtingen.

Wanneer de rekeningcourantverhouding buiten de berekening van de solvabiliteitsratio wordt gelaten is er sprake van een solvabiliteitsratio van 10,13%. Dit is een verslechtering van de ratio ten opzichte van vorig jaar. Hoewel hiermee niet wordt voldaan aan de gepresenteerde norm van 25% is er geen sprake van een zorgelijke situatie gezien de omvang van de vlottende activa, zoals blijkt uit de balans per 31 december 2021 (paragraaf 5.1). De omvang van de vlottende activa is namelijk groter dan de omvang van de vlottende passiva waarmee in principe dus onmiddellijk aan alle (kortlopende) verplichtingen kan worden voldaan.

2.2. Financiering

Via de financieringsparagraaf (artikel 13 van het BBV) in de begroting en de jaarstukken wordt de uitwerking en uitvoering van het treasurybeleid respectievelijk vastgesteld en verantwoord. In deze paragraaf worden onder meer de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm en de verwachte toe- of afname van geldleningen en/of uitzettingen.

2.2.1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal aan lasten. In artikel 2, lid 1d van de uitvoeringsregeling van de Wet fido is het percentage voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%. Hieronder volgt de toetsing van de kasgeldlimiet.

Berekening kasgeldlimiet (1)

Begrotingstotaal aan lasten * 8,2%	=	Kasgeldlimiet in bedrag
€ 12.370.020 * 8,2%	=	€ 1.014.342

Berekening netto-vlottende schuld (2)

Vlottende schuld -/- vlottende middelen	=	Netto-vlottende schuld
€ 15.892.536 -/- € 16.366.926	=	- € 474.390

Toetsing kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (1) -/- netto-vlottende schuld (2)	=	Ruimte (+) of overschrijding (-)
€ 1.014.342 -/- - € 474.390	=	€ 1.488.731 (+)

Op basis van de uitkomst kan worden geconcludeerd dat Prolander, op basis van de balans per 31 december 2021, voldoet aan de bepalingen omtrent de kasgeldlimiet van de Wet fido.

2.2.2. Geldleningen

Zoals ook uit de balans blijkt is ultimo 2021 geen sprake van uitgeleende gelden of aangetrokken gelden. Een overzicht is daarom niet opgenomen.

2.2.3. Omslagrente

Het rente omslagpercentage wordt bepaald door de netto rentelasten te delen door de boekwaarde van de investeringen per 1 januari. Aangezien bij Prolander geen sprake is van rentelasten kan er geen omslagrente toegerekend worden aan de activa. Een berekening van de omslagrente is derhalve niet opgenomen in de jaarstukken 2021.

2.2.4. Renterisiconorm

Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (waarbij een drempelbedrag geldt van € 2.500.000). Bij Prolander is ultimo 2021 sprake van een lang vreemd vermogen positie van € 0. Prolander voldoet aan de renterisiconorm, zoals uit de onderstaande berekeningen blijkt.

Berekening renterisico (1)

Renteherzieningen + aflossingen	=	Renterisico
€ 0 + € 0	=	€ 0

Berekening renterisiconorm (2)

Begrotingstotaal * 20%	=	Renterisiconorm
€ 12.370.020 * 20%	=	€ 2.500.000 ⁷

Toetsing renterisico in relatie tot de renterisiconorm

Aangezien de renterisiconorm (2) groter is dan het renterisico (1) is er sprake van ruimte onder de renterisiconorm.

—

⁷ Aangezien de uitkomst (€ 2.474.004) lager is dan het drempelbedrag bedraagt de norm € 2.500.000.

2.3. Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. In de programmaverantwoording, onderdelen, 1.1.2 tot en met 1.1.3 is de bedrijfsvoering uitvoerig aan de orde geweest en wordt daarom in deze paragraaf niet nader toegelicht.

Jaarrekening

3. Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De balans is een in geld uitgedrukt overzicht van de samenstelling van de financiële positie op een bepaald tijdstip. Enerzijds staan op de balans de bronnen waar het vermogen vandaan komt; de passiva. Anderzijds staan op de balans de zaken waar dit vermogen in gestopt is; de activa. Onder de passiva staan eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (langlopende leningen en kortlopende schulden). Activa zijn onder andere investeringen, debiteuren en liquide middelen.

3.1. Grondslagen voor waardering

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte economische levensduur.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en eventuele bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en direct gerelateerde bijdragen, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de investering heeft plaatsgevonden.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in het financieel reglement Prolander 2019. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Vaste schulden De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.2. Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden die baten verstaan die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, of de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft Prolander zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de specifieke (sectorale) regels.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarstukken wordt dit bedrag definitief bestemd.

4. Overzicht van baten en lasten

4.1. Overzicht van baten en lasten over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Verschil (b -/ - a)	V/N
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)		
Prestatie	Saldo											
Loonkosten	7.597.410	-	7.006.000	7.006.000	-	9.697.620	9.697.620	-	9.471.459	9.471.459	-226.161	V
Aanvullende bedrijfsvoering	205.756	-	230.000	230.000	-	239.000	239.000	-	228.243	228.243	-10.757	V
Overige bijkomende kosten	278.543	-	358.000	358.000	-	383.000	383.000	-	290.576	290.576	-92.424	V
Organisatieontwikkeling		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	=
Totaal personele kosten	8.081.709	-	7.594.000	7.594.000	-	10.319.620	10.319.620	-	9.990.278	9.990.278	-329.342	V
Huisvesting	623.343	-	650.500	650.500	-	685.500	685.500	-	655.506	655.506	-29.994	V
Automatisering	705.376	-	899.500	899.500	-	854.000	854.000	-	837.195	837.195	-16.805	V
Archiefkosten	21.449	-	20.000	20.000	-	20.000	20.000	-	11.205	11.205	-8.795	V
Kapitaallasten investeringen	139.905	-	100.000	100.000	-	100.000	100.000	-	99.836	99.836	-164	V
Externe deskundigen	221.117	-	150.000	150.000	-	260.900	260.900	-	202.477	202.477	-58.423	V
Kantoorkosten	70.000	-	75.000	75.000	-	80.000	80.000	-	51.345	51.345	-28.655	V
Onvoorzien	-	-	50.000	50.000	-	50.000	50.000	-	-	-	-50.000	V
Totaal materiële kosten	1.781.190	-	1.945.000	1.945.000	-	2.050.400	2.050.400	-	1.857.563	1.857.563	-192.837	V
Bijdrage Drenthe	-6.212.000	-6.593.500	-	-6.593.500	-6.549.800	-	-6.549.800	-6.549.800	-	-6.549.800	-	=
Bijdrage Groningen	-2.802.700	-2.984.000	-	-2.984.000	-2.964.200	-	-2.964.200	-2.964.200	-	-2.964.200	-	=
Aanvullende opdrachten	-925.921	-	-	-	-2.443.120	-	-2.443.120	-1.888.629	-	-1.888.629	554.491	N
Overige incidentele baten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	=
Totaal bijdragen	-9.940.621	-9.577.500	-	-9.577.500	-11.957.120	-	-11.957.120	-11.402.629	-	-11.402.629	554.491	N
Saldo van baten en lasten	-77.723	-9.577.500	9.539.000	-38.500	-11.957.120	12.370.020	412.900	-11.402.629	11.847.841	445.212	32.312	N
Mutatie in de reserves	-200.373	-	-	-	-451.400	-	-451.400	-413.136	-	-413.136	38.264	N
Gerealiseerd resultaat	-278.096	-9.577.500	9.539.000	-38.500	-12.408.520	12.370.020	-38.500	-11.815.765	11.847.841	32.076	70.576	N

4.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De baten en lasten van Prolander zijn onderverdeeld in drie productvelden met ieder eigen prestaties. De productvelden bestaan uit de personeelskosten, de materiële kosten en de ontvangsten van de provincies, medefinanciers en overige (incidentele) bijdragen. In de toelichting zijn de verschillen op het niveau van prestatie toegelicht. Met de aanduiding 'V/N' is aangegeven of er sprake is van een voor- of nadeel ten opzichte van de begroting 2021 na wijziging. Afwijkingen op prestaties kleiner dan € 10.000 zijn niet toegelicht. De vermelde afwijkingen zijn allemaal van incidentele aard.

Vennootschapsbelasting

Prolander beschikt over een fiscaal advies over de vennootschapsbelastingplicht. Op grond hiervan is geconcludeerd dat er geen sprake is van een vennootschapsbelastingplicht. Om deze reden is de vennootschapsbelasting niet opgenomen in het overzicht van baten en lasten.

4.2.1. Personele kosten

Loonkosten	Afwijking	V/N
	€ 226.161	V

Door het omvangrijke ziekteverzuim in 2021 voorzagen wij een overschrijding van de post loonkosten. In verband hiermee is de begroting gewijzigd (5e begrotingswijziging). In verband met de uitvoering van het Programma Natuur is eveneens de post loonkosten gewijzigd. De begrote kosten hadden betrekking op een half jaar, echter in de realisatie ging dit maar om maximaal drie maanden. Hierdoor vallen de loonkosten lager uit vooral door een lagere inzet op de aanvullende opdrachten van de provincie Drenthe (€ 282.900 voordeel op Programma Natuur en € 256.900 voordeel op Versnellingsuren). Dit voordeel vertaalt zich tevens in een lagere bijdrage van de provincie voor deze aanvullende opdrachten (zie toelichting baten).

Ultimo 2021 is er een voorziening gevormd voor het gespaarde IKB verlof ten laste van de Loonkosten. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 241.000). Een nadere toelichting hierop is te vinden op blz. 40.

Het nadelig resultaat op loonkosten (€ 72.600) dat nog resteert heeft te maken met hogere kosten voor inhuur personeel en het deels dubbel bezet houden van een aantal cruciale functies door het vertrek en inwerkperiode van diverse medewerkers.

Aanvullende bedrijfskosten	Afwijking	V/N
	€ 10.757	V

Het voordeel wordt met name behaald op Programma Natuur van de provincie Drenthe. Met de 6e begrotingswijziging was er € 9.000 gereserveerd voor hogere kosten. Hierover zijn in het kader van de DVO met de provincie Drenthe geen aanvullende afspraken gemaakt en derhalve zijn deze kosten ook niet in rekening gebracht.

Overige bijkomende kosten	Afwijking	V/N
	€ 92.424	V

De overige bijkomende kosten waren het afgelopen jaar lager dan begroot. In vergelijking met voorgaande jaren zijn onderstaande besparingen gerealiseerd (totaliteit € 92.400):

- € 24.000 lagere opleidingskosten;
- € 27.500 lagere uitgaven persoonlijk ontwikkelingsbudget (POB);

- € 19.000 lagere uitgaven voor Programma Natuur dan met de 6e begrotingswijziging was verwacht;
- € 21.900 Overig (o.a. uitgaven voor OR en vertrouwenspersoon).

4.2.2. Materiële kosten

Huisvesting	Afwijking	V/N
	€ 29.994	V

Het voordeel wordt veroorzaakt door Programma Natuur. Met de 6e begrotingswijziging was er € 35.000 gereserveerd voor het beschikbaar stellen van meer werkplekken. Deze zijn uiteindelijk niet door de provincie Drenthe gerealiseerd en in rekening gebracht.

Automatisering	Afwijking	V/N
	€ 16.805	V

Deze besparing is het gevolg van het uitstellen van de invoering van CRM zoals was voorzien in het uitvoeringsplan. Hiervoor was € 18.000 begroot.

Externe Deskundigen	Afwijking	V/N
	€ 58.423	V

Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door Programma Natuur. Met de 6e begrotingswijziging was er € 49.300 gereserveerd voor aanvullende investeringen in Organisatieontwikkeling. Doordat de afspraken over Programma Natuur pas laat in het jaar tot stand zijn gekomen, was de beschikbare tijd om hier invulling aan te geven beperkt.

Kantoorkosten	Afwijking	V/N
	€ 28.655	V

De Kantoorkosten zijn in 2021 over de gehele linie lager uitgevallen dan begroot. De grootste meevaller is gerealiseerd op drukwerk (€ 13.000) en op de middelen die met de 6e begrotingswijziging voor Programma Natuur beschikbaar waren gesteld (€ 5.000).

Onvoorzien	Afwijking	V/N
	€ 50.000	V

De post onvoorzien is in 2021 niet ingezet.

4.2.3. Bijdragen

Aanvullende opdrachten	Afwijking	V/N
	€ 554.491	N

Naast de reguliere prestatieovereenkomsten met de provincies zijn er met de provincie Drenthe aanvullende opdrachten afgesloten voor 2021 (zie begrotingswijzigingen 1 en 6).

Betaalde opdrachten Provincie Drenthe	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil
Programma Natuur	584.600	193.562	391.038
Versnellingsuren	1.650.320	1.469.812	180.508
Totaal betaalde opdrachten	2.234.920	1.663.374	571.546

De gerealiseerde opbrengst bedraagt in 2021 € 1.663.400. Dit is € 571.500 lager dan was begroot. Hier tegenover staan ook lagere kosten.

Met de provincie Groningen zijn bovenop de reguliere prestatieovereenkomst 2021 ook aanvullende opdrachten afgesloten. De opbrengsten van deze opdrachten zijn met de 4^e en de 7^e begrotingswijziging toegevoegd aan de begroting voor een bedrag van € 208.200. De realisatie hiervan is iets hoger uitgekomen. Een voordeel van circa € 17.000.

4.2.4. Mutatie reserves

Onttrekkingen reserves	Afwijking	V/N
	€ 38.264	N

Er zijn minder middelen onttrokken aan de algemene- en bestemmingsreserves dan begroot. Dit is veroorzaakt door lagere lasten voor de realisatie van het Uitvoeringsplan. Het onderdeel CRM is later van start gegaan door het uitlopen van de realisatie van SharePoint en zal in 2022 worden opgepakt, waardoor er minder middelen uit de reserve benodigd waren in 2021.

4.3. Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan worden beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Prolander hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- Als bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als “structureel”.
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet-structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten. In het overzicht is dit vertaald door naast de incidentele last ook de mutatie uit de reserve te presenteren.

- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer duurt dan drie jaar. Hiervan is sprake bij bijvoorbeeld projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

De over 2021 gerealiseerde incidentele baten en lasten laten zich als volgt te specificeren:

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021
A. Incidentele baten			
- Aanvullende opdrachten	-	-2.443.120	-1.888.629
- Mutaties reserves	-	-451.400	-413.136
Totaal incidentele baten	-	-2.894.520	-2.301.765
B. Incidentele lasten			
- Projectleider SharePoint	-	40.800	70.336
- Projectleider en Functioneel Beheerder CRM	-	67.800	-
- Symposium 5 jarig bestaan Prolander	20.000	20.000	19.576
- Vorming voorziening IKB verlof	-	-	241.000
- Aanvullende opdrachten	-	2.443.120	1.702.298
Totaal incidentele lasten	20.000	2.551.720	2.033.210
Saldo incidentele baten en lasten	20.000	-451.400	-268.555

5. Balans

5.1. Balans per 31 december 2021

Balans per 31 december 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Activa		
Materiële vaste activa	149.570	190.882
- Investerings met een economisch nut	149.570	190.882
Totaal vaste activa	149.570	190.882
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	16.320.391	5.226.575
- Vorderingen op openbare lichamen	1.619.860	712.422
- Rekening courant verhouding met het Rijk	14.700.531	3.664.936
- Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	-	849.216
Overlopende activa	46.535	50.167
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	46.535	50.167
Totaal vlottende activa	16.366.926	5.276.742
Totaal activa	16.516.497	5.467.624
Passiva		
Eigen vermogen	382.960	828.172
- Algemene reserve	415.036	550.077
- Het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-32.076	278.096
Vorzieningen	241.000	-
- Voorziening IKB verlof	241.000	-
Totaal vaste passiva	623.960	828.172
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	12.903.809	2.066.023
- Overige schulden	12.903.809	2.066.023
Overlopende passiva	2.988.728	2.573.429
- Nog te betalen bedragen	571.353	179.054
- Overige vooruitontvangen bedragen	2.417.375	2.394.375
Totaal vlottende passiva	15.892.536	4.639.452
Totaal passiva	16.516.497	5.467.624

5.2. Toelichting balans per 31 december 2021

5.2.1. Vaste activa

Materiële vaste activa

Prolander kent alleen investeringen die zijn te typeren als investeringen met een economisch nut. Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de investering heeft plaatsgevonden. Er is geen sprake van rentetoe-rekening op activa. Daarnaast hebben in 2021 geen desinvesteringen, bijdragen van derden en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen plaatsgevonden.

Afschrijvingen 2021

De richtlijnen over het afschrijven zijn vastgesteld in het *Financieel Reglement Prolander 2019*. Op grond van het Financieel Reglement worden investeringen lineair afgeschreven. Voor software, automatiseringsapparatuur en telefooninstallaties geldt een afschrijvingstermijn van vier jaar, waarbij de restwaarde is gesteld op nihil. De ontwikkeling van de boekwaarde gedurende het verslagjaar is als volgt:

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investerings boekjaar	Afschrijvingen boekjaar	Boekwaarde 31-12-2021
Materiële vaste activa				
Investerings met economisch nut	190.882	58.525	99.836	149.570
- Overige materiële vaste activa	190.882	58.525	99.836	149.570
Totaal vaste activa	190.882	58.525	99.836	149.570

Investerings 2021

De gedane investeringen in 2021 betreffen de ontwikkeling van het verplichtingenportaal en de bouw van een relatieportaal voor leveranciers in EBS en de configuratie van ArcGIS. De besteding van het investeringskrediet in 2021 staat hieronder vermeld.

Investerings	Beschikbaar krediet	Besteding cumulatief	Openstaande verplichting	Restant krediet
- ICT-investerings 2021	81.000	58.525	18.194	4.281
Totaal	81.000	58.525	18.194	4.281

Openstaande verplichting

Voorgesteld wordt om bovengenoemde openstaande verplichting voor het afronden van het verplichtingenportaal bedrijf 1 toe te voegen aan het investeringskrediet 2022.

Restantkredieten

Voorgesteld wordt om bovengenoemde investeringskredieten met een voordelig saldo van € 4.281 af te sluiten.

5.2.2. Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen van Prolander bestaan uit vorderingen op openbare lichamen, de rekening-courantverhouding met het Rijk en tot slot de rekening-courantverhouding met niet-financiële

instellingen. De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan per 31 december 2021 uit openstaande vorderingen op de provincie Groningen voor een bedrag van € 148.791, een vordering op de provincie Drenthe van € 1.468.573 en een vordering op de Regionale Uitvoeringsdienst van € 2.496. Voor de vorderingen op openbare lichamen is geen voorziening voor oninbaarheid opgenomen.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Deze post betreft de aangehouden middelen op de rekening-courant relatie met het Rijk uit hoofde van het schatkistbankieren. Deze kunnen zonder beperking of boete worden omgezet in liquide middelen.

De rekening-courantverhouding per 31 december 2021 bedraagt € 14.700.531. Door enerzijds lagere uitgaven bij de inrichtingsprojecten dan voorzien en anderzijds relatief veel grond verkopen aan het einde van 2021 is deze post hoger dan gebruikelijk. Opgemerkt wordt dat de bankrekening van Prolander niet alleen voor bedrijf 1 gebruikt wordt, maar ook voor de bedrijven 2 en 3. Dit betekent dat deze verplichting opgenomen onder de passiva ter hoogte van die middelen toebehoren aan bedrijf 2 en 3.

In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren in 2021 is geweest.

Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1. Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehoud. midd.	-	-	-	-
2. Drempelbedrag Prolander	250.000	250.000	250.000	250.000
Ruimte onder het drempelbedrag (= 2 > 1)	250.000	250.000	250.000	250.000
Overschrijding van het drempelbedrag (= 1 > 2)	-	-	-	-

Overlopende activa

Overlopende activa zijn bijvoorbeeld facturen die in 2021 zijn betaald, maar eigenlijk betrekking hebben op een volgend boekjaar. Daarnaast kunnen overlopende activa ook betrekking hebben op opbrengsten uit eerdere jaren die op balansdatum nog niet zijn gefactureerd.

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Deze post bestaat uit een opbrengst à € 36.820 die nog toebehoort aan boekjaar 2019 maar op balansdatum nog niet is gefactureerd. Dit heeft betrekking op een subsidie die nog moet worden afgerekend. Daarnaast bestaat deze post uit een in 2021 betaalde factuur van € 1.021 die betrekking heeft op 2022, en uit nog te verrekenen credit-facturen (€ 8.694).

5.2.3. Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo van de algemene reserve, de bestemmingreserve(s) en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Eigen vermogen	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2021
- Algemene reserve	550.077	278.096	413.136	415.036
- Te bestemmen resultaat	278.096	-32.076	278.096	-32.076
Totaal eigen vermogen	828.172	246.020	691.232	382.960

Algemene reserve

De algemene reserve vormt de financiële weerstandscapaciteit voor het opvangen van financiële risico's en onvoorziene ontwikkelingen. In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de algemene reserve (de weerstandscapaciteit) maximaal 10% van de jaaromzet mag bedragen. Als de algemene reserve boven deze maximale omvang komt, dient het meerdere te worden teruggestort aan de deelnemers. Voor het boekjaar 2021 bedraagt het gestelde maximum van de algemene reserve € 957.750⁸. De algemene reserve is ingesteld op 1 januari 2016 en kent geen einddatum.

In het boekjaar hebben twee onttrekkingen plaatsgevonden uit de algemene reserve.

- Bestuursbesluit 2021-3: in de bestuursvergadering van 21 juni 2021 is ingestemd met het toekennen van middelen t.b.v. het Uitvoeringsplan 2021. Om hier uitvoering aan te geven is een bedrag van € 70.336 onttrokken uit de algemene reserve, zijnde de gerealiseerde kosten.
- Bestuursbesluit 2021-4: in de bestuursvergadering van 15 november 2021 is ingestemd met het toekennen van middelen voor Ziektevervangings. Om hier uitvoering aan te geven is conform het bestuursbesluit een bedrag van € 342.800 onttrokken uit de algemene reserve.

In het boekjaar heeft daarnaast de volgende storting plaatsgevonden in de algemene reserve.

- Bestuursbesluit nr. 2021-02 (+ € 278.096): Toevoeging vanuit het te bestemmen rekeningresultaat 2020 ten behoeve van de algemene reserve (resultaatbestemming 2020).

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het gerealiseerde resultaat over het boekjaar 2021 bedraagt -/- € 32.076. In hoofdstuk 4 is toegelicht hoe dit resultaat is ontstaan.

Voorzieningen

Wij hebben een voorziening gevormd voor het IKB-verlof. Op basis van Artikel 3 van de CAO is het medewerkers toegestaan om in een kalenderjaar te kiezen extra verlof te kopen, het zogenoemde IKB-verlof. De fiscus kent de beperking dat de medewerker aan het eind van het kalenderjaar maximaal 50 keer de gemiddelde arbeidsduur per week aan verlofsaldo mag hebben. De medewerker betaalt het extra verlof uit het IKB dat hij heeft opgebouwd. Het extra verlof wordt als bovenwettelijk verlof aangemerkt en kent geen vervaltermijn. We zien dat het totale saldo van het IKB-verlof, mogelijk als gevolg van de beperkingen die de Corona pandemie met zich mee heeft gebracht, met name in het afgelopen jaar sterk is gegroeid. Indien sprake is van (omvangrijke) opname van dit verlof zal vervanging moeten worden geregeld. Aangezien er sprake is van een verplichting op termijn, waarvan het verloop moeilijk te voorspellen is, hebben we hiervoor een voorziening getroffen. Indien sprake is van (omvangrijke) opname van dit verlof zal vervanging moeten worden geregeld. Aangezien er sprake is van een verplichting op termijn, waarvan het verloop moeilijk te voorspellen is,

⁸ 10% van het totaal aan begrote baten zoals vermeld in de begroting 2021 vóór wijziging (10% van € 9.577.500).

hebben we hiervoor een voorziening getroffen. De omvang van de voorziening is bepaald door het aantal opgespaarde IKB-verlofuren te vermenigvuldigen met de bruto loonkosten per uur van betreffende medewerkers.

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2021
- Voorziening IKB verlof	-	241.000	-	241.000
Totaal voorzieningen	-	241.000	-	241.000

5.2.4. Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige schulden

De overige schulden bestaan uit de post crediteuren voor een bedrag van € 168.000, de rekeningcourantverhoudingen met de provincie Groningen (bedrijf 2) van € 5.577.635 en de rekeningcourantverhoudingen met de provincie Drenthe (bedrijf 3) van € 7.158.180.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn baten die in 2021 als ontvangst zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2022 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaan overlopende passiva uit uitgaven die in 2021 als lasten zijn geboekt, maar die pas in 2022 of later daadwerkelijk tot een betaling zullen leiden.

Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen

Het saldo van de verplichtingen die toebehoren tot boekjaar 2021 maar in het boekjaar 2022 tot betaling zullen leiden, bedraagt € 571.353. De verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

• Nog af te dragen btw vierde kwartaal 2021:	€ 64.930
• Nog af te dragen btw 2022, geboekt in 2021:	€ 244.179
• Teveel in rekening gebrachte bedragen:	€ 93.409
• Nog te betalen bedragen / facturen 2021:	<u>€ 168.835</u>
	€ 571.353

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Betreft de vooruit ontvangen deelnemersbijdragen van Groningen à € 753.250 en Drenthe à € 1.664.125 voor het eerste kwartaal van 2022.

5.3. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de organisatie.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is voor de decentrale overheden verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van Prolander komt op basis van de realisatie 2021 uit op - € 403.901. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 403.901 euro hoger zijn dan de inkomsten. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021
Periode		T	T	T
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	78	-65	-445
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-76	-85	-41
C.	Mutatie voorzieningen	-	-	-
D.	Mutatie voorraden	-	-	-
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en gerealiseerde boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		154	20	-404

5.4. Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV dienen in de toelichting bij de balans de belangrijke financiële verplichtingen te worden opgenomen waaraan Prolander voor de komende jaren is gebonden. Hieronder zijn per overeenkomst de niet in de balans opgenomen rechten en/of verplichtingen per 31 december 2021 opgenomen. Hierbij is een ondergrens gehanteerd van € 10.000. Van garantstellingen is bij Prolander geen sprake.

Hitachi Capital Mobility - 2018 – 2022

Prolander beschikt over zes leaseauto's die worden gebruikt voor het maken van dienstreizen. De overeenkomst van de leasecontracten heeft een looptijd van 60 maanden (vijf jaar).

DVO 2020 – 2024

Prolander is van 1-3-2020 tot 31-12-2023 een Dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de provincies Drenthe en Groningen. De overeenkomst houdt in het verlenen van diensten op het gebied van Facilitaire, ICT en Personele diensten en Arbo, Inkoop en aanbesteding, Juridische zaken en Functionaris Gegevensbescherming en KCC. Het contract kan stilzwijgend worden verlengd voor het jaar 2024.

Ernst & Young Accountants 2020 - 2024

Prolander heeft met Ernst & Young accountants een dienstverleningsovereenkomst voor het verrichten van accountantsdiensten. De overeenkomst loopt tot en met 31 mei 2024.

Applicatiebeheer EBS 2021 – 2023

Prolander heeft per 1 maart 2021 een nieuw 2-jarig contract afgesloten met Enshore voor het gebruik van de Oracle E-Business Suite (EBS) ter ondersteuning van een aantal

bedrijfsprocessen waaronder het verwerken van inkoopfacturen, het registreren van gewerkte tijd en het financieel administreren van projecten. Naast het reguliere applicatiebeheer bestaat de verplichting uit het implementeren van verschillende functionaliteiten.

Verzuimweg 2021 - 2022

Prolander heeft met Verzuimweg B.V. een overeenkomst afgesloten voor de periode van 1-2-2020 tot 31-12-2021 voor Arbodiensten. De overeenkomst is verlengd met een jaar tot 31-12-2022.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Totale omvang in € (afgerond)
- Hitachi Capital Mobility (2018 - 2023)	41.000
- DVO Drenthe en Groningen (2020 - 2024)	5.075.300
- Ernst & Young Accountants (2020 - 2024)	78.600
- Applicatiebeheer EBS 2021 – 2023	73.200
- Verzuimweg (2021 - 2022)	29.800
Totaal	5.297.900

Continuïteitsveronderstelling

Voor Prolander geldt dat sprake is van “going concern” en continuïteit. Ter onderbouwing hiervan wordt opgemerkt dat sprake is van een vastgestelde begroting 2022 inclusief een meerjarenraming 2023- 2025. Verder is het weerstandsvermogen voldoende om tegenvallers op te vangen (zie par.2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing).

De kaderbrief voor de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 is op 24 januari 2022 in het bestuur van Prolander vastgesteld en verzonden aan de deelnemende provincies.

Daarnaast is vanuit de provincie Drenthe sprake van een aantal omvangrijke meerjarige opdrachten, de zogenaamde versnellingsuren en door Prolander uit te voeren projecten in het kader van het Programma Natuur. De totale werkvoorraad is ruim voldoende. De financiële middelen hiervoor zijn geborgd door de provincies Drenthe en Groningen. Prolander kent als uitvoeringsorganisatie geen einddatum.

De impact van Covid-19 is op de primaire processen van Prolander is relatief beperkt. Prolander volgt de richtlijnen van het RIVM en wil maximaal bijdragen aan de beperking van het verspreiden van het virus en tevens aan het waarborgen van de continuïteit van de uitvoering van het programma en de bedrijfsvoering. Dit is tot op heden goed mogelijk gebleken. Vanaf de start van de pandemie is massaal thuisgewerkt. De hiervoor noodzakelijke digitalisering is op orde. Een en ander heeft geresulteerd in het op orde zijn van bedrijfsvoering en de uitvoering van het programma. Gelet op het bovenstaande is naar het oordeel van de directie sprake van continuïteit.

5.5. Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen

Er is geen sprake van aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen.

6. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (bado) wordt de begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Begrotingsoverschrijdingen die niet bij het bestuur bekend zijn, worden als onrechtmatig beschouwd. Voor de beoordeling of er sprake is van een overschrijding van de begroting is gekeken naar de totaliteit van lasten vóór mutatie met de reserves. De begroting van Prolander wordt gezien als één programma.

Totale lasten in de begroting 2021 na wijziging:	€	12.370.020	
Totaal gerealiseerde lasten 2021:	€	11.847.841	-/-
Verschil (voordeel):	€	<u>522.179</u>	

Op basis van de gerealiseerde lasten ten opzichte van de begrote lasten kan worden vastgesteld dat er sprake is van een onderschrijding van de vastgestelde begroting. Dit betekent dat er in 2021 geen sprake is van een onrechtmatige begrotingsoverschrijding.

7. Wet normering topfunctionarissen

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden de inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen aangepast bij ministeriële regeling (geïndexeerd). Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor Prolander is € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

1. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	E.M. van Everdingen
Functiegegevens	Directeur
Aanvang functievervulling in 2021	1-1-2021
Einde functievervulling in 2021	31-12-2021
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 124.741
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.509
Subtotaal	€ 146.249
Individueel WNT-maximum	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging 2021	€ 146.249

Gegevens 2020	
Functiegegevens	Directeur
Aanvang functievervulling in 2020	1-1-2020
Einde functievervulling in 2020	31-12-2020
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€118.485
Beloningen betaalbaar op termijn	€20.256
Subtotaal	€138.741
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€201.000
Totale bezoldiging 2020	€138.741

2. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
J.N. Kuipers	Voorzitter bestuur
I.J.J. Rijzebol	Lid bestuur
H. Staghouwer	Lid bestuur
H. Jumelet	Lid bestuur

In 2021 heeft Prolander voldaan aan de bepalingen uit de WNT.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

8. Gebeurtenissen na balansdatum

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de rekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk zijn voor het inzicht van het bestuur bij de vaststelling van de jaarstukken. Het gaat dan om gebeurtenissen met materiële bedragen ten opzichte van het totaal van baten en/of lasten.

Na balansdatum hebben geen relevante gebeurtenissen plaatsgevonden.

9. Controleverklaring van de accountant

Bijlagen

Bijlage 1 – Wijzigingen op de begroting 2021

Gedurende het boekjaar is de begroting op enkele onderdelen gewijzigd. De wijzigingen zijn in onderstaand overzicht op het niveau van prestaties weergegeven.

Exploitantiebegroting 2021	Begr. 2021 v. wijziging	1e begr. wijz. 2021	2e begr. wijz. 2021	3e begr. wijz. 2021	4e begr. wijz. 2021	5e begr. wijz. 2021	6e begr. wijz. 2021	7e begr. wijz. 2021	8e begr. wijz. 2021	Begr. 2021 n. wijziging
Personele kosten	7.594.000	1.650.320	-	29.000	124.200	342.800	495.300	84.000	-	10.319.620
Loonkosten	7.006.000	1.650.320	-	29.000	124.200	342.800	461.300	84.000		9.697.620
Aanvullende bedrijfsvoering	230.000	-	-	-	-		9.000			239.000
Overige bijkomende kosten	358.000	-	-	-	-		25.000			383.000
Organisatieontwikkeling	-	-	-	-	-					-
Materiele kosten	1.945.000	-	-	79.600	-	-	89.300	-	-63.500	2.050.400
Huisvesting	650.500	-	-	-	-		35.000			685.500
Automatisering	899.500	-	-	18.000	-				-63.500	854.000
Archiefkosten	20.000	-	-	-	-					20.000
Kapitaallasten investeringen	100.000	-	-	-	-					100.000
Externe deskundigen	150.000	-	-	61.600	-		49.300			260.900
Kantoorkosten	75.000	-	-	-	-		5.000			80.000
Onvoorzien	50.000	-	-	-	-					50.000
Totaal lasten	9.539.000	1.650.320	-	108.600	124.200	342.800	584.600	84.000	-63.500	12.370.020
Ontvangsten	-9.577.500	-1.650.320	-	-	-124.200	-	-584.600	-84.000	63.500	-11.957.120
Bijdrage Drenthe	-6.593.500	-	-	-	-				43.700	-6.549.800
Bijdrage Groningen	-2.984.000	-	-	-	-				19.800	-2.964.200
Aanvullende opdrachten	-	-1.650.320	-	-	-124.200		-584.600	-84.000		-2.443.120
Overige incidentele baten	-	-	-	-	-					-
Totaal baten	-9.577.500	-1.650.320	-	-	-124.200	-	-584.600	-84.000	63.500	-11.957.120
Saldo van baten en lasten	-38.500	-	-	108.600	-	342.800	-	-	-	412.900
Mutatie in de reserves	-	-	-	-108.600	-	-342.800				-451.400
Totaal begrotingsresultaat	-38.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-38.500

Korte toelichting per mutatie

Eerste begrotingswijziging 2021:

De provincie Drenthe zijn in PPO 2021 'versnellingsuren' afgesproken voor het uitvoeren van externe opdrachten. Deze versnellingsuren worden ingevuld via tijdelijk inhuur of tijdelijke contracten. De extra kosten (€1.650.320) hiervoor zijn toegevoegd aan de begroting. Eenzelfde bedrag is toegevoegd aan de opbrengsten.

Tweede begrotingswijziging 2021:

Het betreft hier de bestemming van het resultaat van het boekjaar 2020 en heeft geen effect op de stand van de begroting.

Derde begrotingswijziging 2021:

Vanuit de algemene reserve zijn de extra kosten voor de uitvoering van het, door het bestuur goedgekeurde, uitvoeringsplan ICT 2021-2022 (€108.600) toegevoegd aan de begroting.

Vierde begrotingswijziging 2021:

Met de provincie Groningen zijn in 2021 aanvullende opdrachten afgesloten, die nog niet waren verwerkt in de begroting. Deze hebben betrekking op het Zuidelijk Westerkwartier en Vissen voor verbinding. De verwachte extra kosten €124.200 zijn aan de begroting toegevoegd. Eenzelfde bedrag is aan de opbrengsten toegevoegd.

Vijfde begrotingswijziging 2021:

Vanuit de algemene reserve zijn de extra kosten (€342.800) voor inhuur personeel, in verband met niet werk gerelateerde langdurige ziekte van enkele medewerkers, toegevoegd aan de begroting 2021. Deze ziektevervanging is noodzakelijk voor de voortgang van de afgesloten provinciale prestatieovereenkomsten.

Zesde begrotingswijziging 2021:

Het uitvoeren van het Programma Natuur voor de provincie Drenthe brengt extra kosten met zich mee. De verwachte extra kosten (€584.600) zijn toegevoegd aan de begroting 2021. Eenzelfde bedrag is aan de opbrengsten toegevoegd.

Zevende begrotingswijziging 2021:

Met de provincie Groningen zijn in 2021 aanvullende opdrachten afgesloten, die nog niet waren verwerkt in de begroting. Het gaat om extra opdrachten in Groningen Oost en Groningen Noord. De verwachte extra kosten € 84.000 zijn aan de begroting toegevoegd. Eenzelfde bedrag is aan de opbrengsten toegevoegd.

Achtste begrotingswijziging 2021:

De begroting is bijgesteld als gevolg van lagere kosten voor de GIS-applicaties. De begroting is met een bedrag van € 63.500 bijgesteld.

Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht van de activa

Materiële vaste activa	Aanschafwaarde	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringsboekjaar	Afschrijvingen boekjaar	Boekwaarde 31-12-2021
Investerings met economisch nut					
Overige materiële vaste activa	457.871	190.882	58.525	99.836	149.571
- ICT-investering (2017)	51.847	12.962	-	12.962	0
- VRIS-investering (2017)	63.920	15.980	-	15.980	0
- Project digitalisering (2017)	99.160	24.790	-	24.790	0
- ICT-investering (2018)	68.936	34.468	-	17.234	17.234
- ICT-investering (2019)	51.201	38.400	-	12.800	25.600
- ICT-investering (2020)	64.282	64.282	-	16.070	48.212
- ICT-investering (2021)	58.525	-	58.525	-	58.525
Totaal vaste activa	457.871	190.882	58.525	99.836	149.571

Bijlage 3 – Gedetailleerd overzicht overhead

Overhead realisatie 2021	Aandeel overhead	Begr. 2021 v. wijz	Realisatie 2021
Prestatie	in %	Saldo	Saldo
Loonkosten	11,48%	804.093	1.087.058
Aanvullende bedrijfsvoering	100,00%	230.000	228.243
Overige bijkomende kosten	100,00%	358.000	290.576
Organisatieontwikkeling	100,00%	-	-
Totaal personele kosten		1.392.093	1.605.878
Huisvesting	100,00%	650.500	655.506
Automatisering	100,00%	899.500	837.195
Archiefkosten	100,00%	20.000	11.205
Kapitaallasten investeringen	11,48%	11.477	11.458
Externe deskundigen	11,48%	17.216	23.239
Kantoorkosten	100,00%	75.000	51.345
Onvoorzien	0,00%	-	-
Totaal materiële kosten		1.673.693	1.589.947
Totaal lasten		3.065.786	3.195.825

	Begr. 2021 v. wijz	Realisatie 2021
Totaal overhead	3.065.786	3.195.825
Totaal lasten	9.539.000	11.847.841
Percentage overhead	32,14%	26,97%

Bijlage 4 – Taakveldenoverzicht

Op grond van het BBV is bij de jaarstukken een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen. Voor Prolander is als uitvoeringsorganisatie een beperkt aantal taakvelden van toepassing.

Overzicht taakvelden	Realisatie 2021		
	Lasten	Baten	Saldo
0.5 Overige baten en lasten	-	-	-
0.6 Overhead	3.195.825	-	3.195.825
0.8 Mutatie reserves	-	-413.136	-413.136
0.9 Resultaat	-32.076	-	-32.076
0. Algemene dekkingsmiddelen	3.163.749	-413.136	2.750.613
1.1 Provinciale Staten	32.520	-	32.520
1. Bestuur	32.520	-	32.520
5.1 Natuurontwikkeling	8.409.071	-11.124.260	-2.715.189
5.2 Beheer natuurgebieden	210.425	-278.369	-67.944
5. Natuur	8.619.497	-11.402.629	-2.783.133
Totaal taakvelden	11.815.765	-11.815.765	-

Bijlage 5 – Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving afkorting
AO	Administratieve Organisatie
Arbo	Arbeidsomstandigheden
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
btw	Belasting toegevoegde waarde
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DVO	Dienstverleningsovereenkomst(en)
EBS	E-Business Suite
EZ	Economische Zaken
fte	fulltime-equivalent
GIS	Geografisch informatiesysteem
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ha	Hectare
HRM	Human Resource Management
HR	Human Resource
ICT	Informatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
KCC	Klantcontactcentrum
MT	Management Team
NNN	Nationaal Natuurnetwerk
OOP	Organisatieontwikkelingsplan
P&C-cyclus	Planning- en controlcyclus
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering/Administratie, Communicatie en Huisvesting
PMV	Provinciale Maandverantwoording
PPO	Provinciale Prestatieovereenkomst
PPOV	Provinciale Prestatieovereenkomst Verantwoording
VRIS	Vastgoed Registratie en Informatie Systeem
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
WNT	Wet normering topinkomens